

Dosarul nr. 3ra-518/2020

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central (E. Bancov)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (E. Dvurecenschii, N. Veleva, V. Movilă)

ÎNCHEIERE

03 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de către Biroul Vamal Sud,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Nicolae Babuș împotriva Biroului Vamal Sud și Serviciului Vamal al Republicii
Moldova privind anularea deciziei cu privire la declanșarea procedurii de executare
a obligației vamale,
împotriva deciziei din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Cahul,

c o n s t a t ă :

La 03 august 2018 Nicolae Babuș a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Biroului Vamal Sud și Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind
anularea deciziei cu privire la declanșarea procedurii de executare a obligației
vamale.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 28 mai 2018 a recepționat
decizia nr. 03 din 21 mai 2018 cu privire la declanșarea procedurii de executare silită
a obligației vamale, prin care s-a decis declanșarea procedurii de executare silită în
privința plătitorului vamal Babuș Nicolae, prin aplicarea modalităților de executare
silită a obligației vamale potrivit art. 130² Cod vamal; încasarea mijloacelor bănești,
inclusiv în valută străină, de pe conturile bancare ale plătitorului vamal; urmărirea
bunurilor prin aplicarea de interdicții și/sau prin sechestrare.

La 23 iunie 2018 a adresat Serviciului Vamal cererea prealabilă cu solicitarea
anulării deciziei nr. 03 din 21 mai 2018, iar la 06 iulie 2017 a recepționat răspunsul
Serviciului Vamal, prin care s-a invocat omiterea termenului de atac prevăzut de art.
289 Cod vamal.

Consideră ilegală decizia cu privire la declanșarea procedurii de executare
silită, deoarece decizia prin care a fost recunoscut vinovat de săvârșirea
contravenției prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod contravențional, a fost emisă la 10
aprilie 2015, devenind definitivă la 26 aprilie 2015, iar de la data rămânerii

definitive până la decizia cu privire la declanșarea procedurii de executare a expirat 3 ani și 25 zile.

Prevederile art. 30 Cod contravențional specifică că termenul de prescripție a punerii în executare a sancțiunii contravenționale este de 1 an, calculat din data la care decizia sau hotărârea prin care aceasta a fost aplicată a rămas definitivă. Astfel decizia cu privire la declanșarea procedurii de executare silită în privința sa este în contradicție cu norma menționată.

Inițierea unei proceduri de executare pe cauza contravențională de învinuire în comiterea contravenției prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod contravențional este vădit ilegală și sub aspectul efectelor lucrului judecat, or prin decizia din 16 martie 2018 a Curții de Apel Cahul s-a dispus respingerea ca tardivă a contestației Biroului Vamal Cahul împotriva debitorului Babuș Nicolae și a acțiunilor executorului judecătoresc Dușcov Valentin, privind intentarea procedurii de executare în baza documentului executoriu nr.046/15 din 10 aprilie 2015.

Consideră reclamantul că Biroul Vamal Sud prin emiterea deciziei de declanșare a procedurii de executare în afara termenelor prevăzute de norma imperativă, a admis o ingerință incompatibilă cu garanțiile oferite de art. 1 paragraf 1 al Protocolului adițional al Convenției CEDO, în dreptul de proprietate, în particular nefiind prevăzută de lege, neurmărind un scop legitim și nefiind necesară într-un stat de drept.

Solicită reclamantul constatarea nulității deciziei Biroului Vamal Sud nr. 03 cu privire la declanșarea procedurii de executare silită a obligației vamale a plătitorului vamal din 21 mai 2018.

Prin hotărârea din 13 august 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de către Nicolae Babuș împotriva Biroului Vamal Sud și Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

Pentru a decide astfel instanța de fond a constatat că referitor la obligația vamală privind confiscarea contravalorii unității de transport în mărime de 17 993,71 de lei nu are aplicare termenul de prescripție prevăzut de art. 30 alin. (10) Cod contravențional, aceasta având aplicare doar referitor la amenda stabilită în mărime de 3000 de lei.

A indicat că reieșind din prevederile art. 439⁴ lit.c) și art. 439⁷ alin. (1), (2) lit.a) Cod contravențional, la caz nu sunt aplicabile prevederile art. 30 alin. (10) Cod contravențional or, Biroul Vamal Sud nu a întreprins măsuri de executare a sancțiunii contravenționale.

A specificat prima instanță că reieșind din art.1 pct.35 Cod vamal, noțiunea de obligația vamală este obligația de plată a drepturilor de import și de export (inclusiv a amenzilor, contravalorii corpurilor delictive și penalității) apărute conform legislației, precum și a celor constatate ulterior operațiunilor vamale. Prin urmare, stingerea obligației vamale în ceea ce privește încasarea contravalorii mijlocului de transport se realizează în termenii și condițiile stabilite pentru stingerea obligației vamale, prevăzute de Codul vamal, care reieșind din art. 128 alin. (1) lit.d) Cod vamal, obligația vamală se stinge prin expirarea termenului de prescripție de 6 ani.

A menționat că prin decizia nr. 03 din 21 mai 2018 a Biroului Vamal Sud, contestată de către Nicolae Babuș, doar s-a declanșat procedura de executare silită a obligației vamale, în scopul încasării datoriei debitoare.

Prin decizia din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Cahul s-a admis apelul declarat de Nicolae Babuș, s-a casat integral hotărârea Judecătorei Cahul, sediul Central din 13 august 2019, și s-a emis o decizie nouă prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea lui Nicolae Babuș împotriva pârâtului Serviciul Vamal al Republicii Moldova privind anularea deciziei cu privire la declanșarea procedurii de executare silită a obligației vamale.

S-a admis acțiunea reclamantului Nicolae Babuș formulată împotriva pârâtului Biroul Vamal Sud, s-a anulat decizia șefului Biroului Vamal Sud nr.03 din 21 mai 2018 cu privire la declanșarea în privința lui Nicolae Babuș a procedurii de executare silită a obligației vamale, stabilită prin decizia contravențională de sancționare din 10 aprilie 2015.

Pentru a decide astfel instanța de apel a stabilit că instanța de fond eronat a constatat că pârâtul Biroul Vamal Sud mai are termen pentru a întreprinde măsurile necesare de executare silită și încasare a datoriei debitoare, aplicând eronat prevederile art.1 pct.35), 130¹ alin.(1) lit.a)-c) Cod vamal și art.439⁴-439⁷ Cod contravențional. Totodată, instanța de fond neîntemeiat a admis acțiunea reclamantului împotriva pârâtului Serviciul Vamal, or această entitate nu a emis vreun act administrativ care ar fi fost contestat de către Babuș Nicolae, autoritatea emitentă a actului administrativ contestat fiind Biroul Vamal Sud – persoană juridică distinctă de Serviciu Vamal în sensul art.171 Cod civil.

Prin urmare instanța de apel a respins acțiunea înaintată față de Serviciul Vamal ca fiind neîntemeiată, or acesta este un pârât necorespunzător.

Instanța de apel a remarcat că pentru declanșarea procedurii de executare silită a obligației vamale urmau a fi întrunite cumulativ condițiile specificate la art.130¹ Cod vamal. La data aplicării în privința lui Babuș Nicolae a sancțiunii contravenționale și a măsurii de asigurare confiscarea contravalorii mijlocului de transport prin decizia contravențională din 10 aprilie 2015, la categoria obligațiilor vamale erau atribuite doar obligațiile de plată a drepturilor de import și de export, inclusiv a amenzilor și penalităților, apărute conform legislației, precum și a celor constatate ulterior operațiunilor vamale. Obligația de plată a contravalorii corpurilor delictive ca și obligație vamală a fost instituită de legiuitor doar la 27 decembrie 2017 – ulterior emiterii deciziei de sancționare contravențională din 10 aprilie 2015, deci o asemenea obligație vamală nu exista la data devenirii definitivă 28 aprilie 2015 a deciziei de sancționare contravențională din 10 aprilie 2015.

Instanța de apel a menționat că confiscarea contravalorii mijlocului de transport nu constituie sancțiune contravențională, or nu a fost și nici nu este cuprinsă de lista exhaustivă a sancțiunilor contravenționale, prevăzută la art. 32 alin. (2) Cod contravențional. Prin urmare, nu a fost reținut argumentul lui Nicolae Babuș, precum că acestei obligațiuni i-ar fi aplicabilă prescripția punerii în executare a sancțiunii contravenționale de 1 an, instituită la art.30 alin. (10) Cod contravențional. Deoarece la momentul nașterii obligației lui Babuș Nicolae de plată a contravalorii mijlocului de transport, această obligație nu ținea nici de domeniul fiscal (vamal), nici de domeniul sancțiunilor contravenționale, rezultă că această obligație este una civilă, neafectată de un alt regim de executare specială, decât de cel prevăzut de legislația civilă.

Instanța a concluzionat că la momentul emiterii deciziei de sancționare contravențională din 10 aprilie 2015, în legislația contravențională nu era prevăzută

astfel de instituție de drept ca „măsuri de siguranță”, inclusiv confiscarea specială ca formă a măsurilor de siguranță. Prin urmare, la 10 aprilie 2015, când a fost adoptată decizia de sancționare contravențională în privința lui Babuș Nicolae, nu exista astfel de obligație vamală ca obligația de plată a contravalorii corpurilor delictive (art.1 pct.35) Cod vamal), nici sub aspectul sancțiunii (art.287 alin.(10) Cod contravențional), nici ca măsură de siguranță (art.439⁴ Cod contravențional).

Astfel, odată ce la momentul nașterii 28 aprilie 2015 obligația de plată de către Babuș Nicolae a contravalorii unității de transport era una pur civilă, pentru care legislația prevedea mecanismul clasic de executare prin intermediul executorului judecătoresc, iar autoritățile fiscale (vamale) ale statului neavând vreo atribuție de executare a acestei obligații, schimbarea ulterioară a rangului acestei obligații de la una pur civilă la cea fiscală (vamală), cu anumite consecințe defavorabile pentru debitorul Babuș Nicolae atât sub aspectul garantării termenului prescripției de executare, cât și sub aspectul instituirii unui alt mecanism de executare, este inadmisibilă. Or, prin această „transformare” a obligației în una fiscală se intervine nu doar în mecanismul de executare sub aspect procedural, dar și în însăși dreptul lui Babuș Nicolae de a nu fi supus executării silită după expirarea termenului prescripției punerii în executare.

Conform art.16 Cod de executare, termenul de prezentare spre executare a titlului executoriu este de 3 ani, iar potrivit art. 128 alin. (1) lit. d) Cod vamal obligația vamală poate fi executată în interiorul termenului de prescripție de 6 ani. Inițierea procedurii de executare silită a obligației vamale prin emiterea deciziei nr. 03 din 21 mai 2018 în privința reclamantului Babuș Nicolae reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate a ultimului, nefiind prevăzută de lege și neurmărind un scop legitim.

Prin urmare instanța de apel a conchis că decizia de sancționare contravențională din 10 aprilie 2015 a fost emisă contrar prevederilor legale, și ca urmare a anulat-o.

La 18 februarie 2020 Biroul Vamal Sud a depus recurs nemotivat, iar la 25 februarie 2020 a depus recurs motivat împotriva deciziei din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea integrală a deciziei și emiterea deciziei prin care să fie respinsă cererea lui Nicolae Babuș cu privire la anularea deciziei de declanșare a procedurii de executare silită nr.03 din 21 mai 2018.

În motivarea recursului a indicat că decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale în privința lui Nicolae Babuș a fost emisă la 10 aprilie 2015, devenind definitivă la 26 aprilie 2015. La 10 iulie 2015 decizia a fost remisă executorului judecătoresc spre executare silită, în termenul de prescripție a punerii în executare a sancțiunii contravenționale conform art. 30 alin. (10) Cod contravențional.

A menționat că la 21 mai 2018 Biroul Vamal Sud a revizuit deciziile de sancționare și a constatat că prin încheierea executorului judecătoresc din 17 iulie 2015 s-a intentat procedura de executare silită doar în partea încasării amenzii, iar contravaloarea unității de transport a rămas fără executare, iar alt mecanism legal în vederea executării acesteia nu era stabilit de lege. Astfel, deoarece din 27 decembrie 2016 art. 1 pct. 35) din Codul vamal a fost completat, la noțiunea obligație vamală fiind inclusă și contravaloarea corpurilor delictive, Biroul Vamal a emis decizia cu privire la declanșarea procedurii de executare silită nr.03 din 21 mai 2018, or

obligăția vamală apărută în privința lui Nicolae Babuș, consta din confiscarea contravalorii unității de transport și întrunea condițiile stabilite la art. 130¹ Cod vamal.

A invocat că instanța de apel eronat a reținut că noțiunea de obligație vamală nu era în vigoare la momentul deciziei de sancționare or, prin rămânerea în vigoare a deciziei de sancționare s-a încheiat procedura de cercetare contravențională și s-a inițiat procedura de executare, care este o procedură distinctă de prima.

A susținut că este eronată poziția instanței în ceea ce ține de transformarea obligației de plată a contravalorii din una civilă în una fiscală (vamală), din considerentul că se intervine nu doar în mecanismul de executare sub aspect procedural, dar și în însăși dreptul lui Babuș Nicolae de a nu fi supus executării silite după expirarea termenului prescripție punerii în executare. Prin emiterea deciziei de declanșare a procedurii de executare silită de către organul vamal nu s-a lezat nici un drept al debitorului Babuș Nicolae.

Consideră recurentul că s-a încălcat esențial prevederile legale, precum și aplicarea eronată a normelor de drept material, s-a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, luând ca bază prevederile legale de la data emiterii deciziei de sancționare, și nu normele care reglementau raportul juridic de la data emiterii deciziei contestate.

A remarcat faptul că prin decizia instanței de apel debitorul Babuș Nicolae a fost eliberat de datoria care a rămas neexecutată, contrar dispozițiilor Codului vamal, care dispune că poate fi declanșată procedura de executare atunci când suntem în prezența unei obligații vamale scadente și când nu a expirat termenul de prescripție de 6 ani.

Examinând admisibilitatea recursului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, însă rezultând din aceeași normă legală, completul specializat va examina admisibilitatea cererii de recurs prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă, având în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 244 alin. (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform articolului 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței

de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul de admisibilitate consideră că, la demararea căii de atac a fost respectat termenul prevăzut de articolul 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, deoarece decizia Curții de Apel Cahul datează cu 30 ianuarie 2020, fiind recepționată de către Biroul Vamal Sud la 18 februarie 2020 (f.d. 110). Astfel recursul nemotivat a fost depus în termen la 18 februarie 2020, iar motivarea la 25 februarie 2020 (f.d. 111, 113-115).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de către Biroul Vamal Sud nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Argumentele invocate în cererea de recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de către Biroul Vamal Sud asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Biroul Vamal Sud, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ, art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Biroul Vamal Sud se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh